ФАРМЕРСЬКА СТОРІНКА

ФАРМЕРСТВО І РОБІТНИЦТВО.

Важне для фармерів є це, що на фармерській конвенції в Келґари ухвалено, аби організація Злуч. Фармерів Алберти позіставала на далі в політиці і брала участь у надходячих в цьому році виборах в провінції і домінії, в яких-то виборах ухвалено співділати з організованим робітництвом. Це важне і показує, як що року звужається ця штучна пропасть, яку кляса неробів зуміла хитро створити між двома братами: фармером і робітником. По званню роботи вони відріжняються, але по самій роботі — ні. Хоч вони роблять ріжну роботу — один на фармі, другий в шапі, то все таки оба роблять, значить сповняють роботу, ще й до того корисну.

Значить: нема ріжниці.

Це дві ґрупи, але одна кляса.

Івась вчиться азбуки, а Михась папір клеїти, але оба в однім ґрейді.

Ґрупою називаємо гурт людей, які сповняють певного рода роботу. Приміром певне число людей копає вугля, це ґрупа майнерів (шахтярів); инше число працює на залізници, це ґрупа залізничників; а знов певне число працює на ріллі, це ґрупа рільників (фармерів).

Ці ґрупи називаємо економічними ґрупами. Тому що й майни і залізниці і рілля входить в обсяг економії або по нашому в обсяг народнього господарства.

Економія, це народнє господарство.

Економія, це наука про те господарство.

Економіст, це той, хто цею наукою займається.

Новіщі економісти говорять, що рільництво (фармерство), це індустрія так само, як шапи, майни і инші заводи, в яких щонебудь промишляють і виробляють.

Індустрія, це промисл. Фармерство, це теж промисл, бо і де-ж потреба більше промишляти, як не на фармі, аби з голоду не загинути, жінку й діти вбрати, шерифів обігнати і такси поплатити? Як фармерство є теж промисл, так і всі ті, котрі працюють по шапах лісах, майнах і т. д., значить, одна кляса.

Нероби хитро назвали тамтих промисловими робітниками, а цих фармерами і давай кричати, що це не все одно, що це ріжниця.

Гляньмо, чи є яка ріжниця між цими двома економічними ґрупами? Так, є, але лише одна: фармер "рахується" власником землі, на якій працює, а робітник фабричний не "рахується" власником фабрики.

В дійсности і один і другий нічого не мають. Ні той фабрики, ні той землі.

Нероби і їх уряди прикували одного до варстату, другого до куска землі. Варстат під накриттям і хоч робітник його не любить, то робить при ньому, бо має за це бодай яку таку "плату" і "дах над головою". Фармер втік би зі "свойого" варстату, як би постуденіло, отже, щоби його прикріпити лучше до того варстату — кусня поля, йому дається ляльку в руки для заспокоєння, так званий тайтел власности.

Тимчасом ця забавка, оцей тайтел, ніякої власности не означає. Власним моїм може бути лише те, до чого ніхто инший не має права, ні претенсії. Чи нині, як уряд хоче будувати залізницю через мою фарму, чи він мене дозволяється? Ні! Будує куди захоче. Мені в найвищім разі дає лише відшкодування за забрану частину, але забрати забере і проти моєї волі. Деж тут "моя власність" і яка це власність, як мені її відбирають? Розумієте це ви, ті, котрі хвалитеся, що маєте "власні фарми". Де-ж у чому та ваша власність міститься? Не то уряд, звичайний муніціпал, як захоче відібрати вам кусень землі, чи й цілу фарму під шпиталь, чи школу, то відбере — даючи вам відшкодування тільки то доларів за акер, — отже яка є тут ваша власність?

Так, так, "панове власники". Щось такого, як неоспорима, абсолютна, виключна власність ваших земель не істнує.

Значить, фармер зачинає доглупуватись і розуміти, що він лише окрема економічна ґрупа, але тої самої робітничої кляси, і тому ухвалює резолюції, аби спільно ділати з другою економічною ґрупою — робітником фабричним.

Дід Данило.

ЯК ЗМІНЯТИ АДРЕСУ.

Коли переїздите з одної місцевости до другої або переноситеся з одного помешкання до другого, то не забудьте повідомити зараз нашу адміністрацію, аби змінила Вашу адресу. При цім не вистарчить подати тільки нову, але конше потрібно подати і стару Вашу адресу.

ВОРОГИ ПРИЗНАЮТЬ УСПІХ ПУЛУ.

Ґазета "Нортвестмілер" з 7. січня ц.р. пише про ґвіт пул досить обширно, а між иншим каже так:

"Фактом є, що справа ґвіт пулу взяла як раз такий оборот, про який прихильники пулу говорили, а не, що він станеться і нині ніхто не може заперечити, що операція пулу на пшеничному ринку причинилася багато до піднесення цін на пшеницю. Чесна вимагає, аби це признати.

"Не робить ріжниці, яку опінію має про цю справу хто небудь із або зпоза торговщиків пшениці, ясним є тепер, що пшеничний пул, продаючи збіжжя з 1924 року буде мати гарний успіх і що рух за пулом сильно поширюється.

"Число пулевих членів в 1925 багато зросте та під умілим провадженням цей спосіб продажі фармерських продуктів, а головно пшениці, стане одиноким на будуче".

Товариші фармері, ці з вас, які не є ще у ріжних пулах своєї провінції, що ви на те? Вписуйтесь! Сейчас вписуйтеся, бо чимскорше і чимбільше впишемось, тим скорше приватні торговщики збіжжя та инших фармерських продуктів підут в кут.

Алберта буде мати цего року такі нові пули, себ-то кооперативну централю для продажі своїх продуктів живого скота з відділами: на худобу, свині і вівці; на набіл з відділами на масло (сметанку) і молоко та на крилатину з відділами на кури, індики і покладки.

На конвенції Злучених Фармерів Алберти в Келґари, яка відбулася 20 — 24 січня, рішено також поробити як найенерґічніші кроки для заведення пулу на овес. Це для українських фармерів є дуже важне і кожний повинен до тих всіх пулів зараз записатися.

Є дві важні причини, чому кожний повинен це зробити: користь в грошах і орґанізація. У пулевих спілках відсталий фармер учиться співділати з рештою фармерів. Досі фармерську клясу побивало найгірше це, що ми робили осібняком.

Вороги наші, нероби, все вмовляли в нас, що фармер не може і не в силі злучитися.

Робили вони це тому, аби нас ділити і розділених краще визискувати. Покажім, що ці пани помиляються. Покажім, що фармер уміє злучитися в обороні своїх інтересів, а на погибіль неробам визискувачам.

У пулах спільно злучімо руки.
Все, що на фармі, ану до злуки,

Фармкор.

НЕЗАМОЖНЄ СЕЛЯНСТВО УКРАЇНИ.

В харківській "Селянській Правді" з 4. грудня 1924 року читаємо слідуючі дані про участь незаможнього селянства України в громадському і державному життю країни.

Четвертий Всеукраїнський З'їзд Незаможніх Селян України, що відбувся 25. — 30. червня 1924 р. поставив перед усіма орґанізаціями Комітетів Незаможнього Селянства (К. Н. С.) і їхньою Центральною Комісією цілу низку завдань: зміцнити орґанізації, втягнути в орґанізації сільську бідноту, яка ще перебуває по-за ними; збільшити участь орґанізації К.Н.С. в роботі орґанів радянської влади, кооперації, орґанів землевлаштування, колєктивізації та культосвітніх установ на селі.

В звязку зі зростом політичної активности куркульських елементів на селі перед незаможнім селянством України стоять завдання: орґанізувати широкі верстви незаможнього селянства, не забуваючи й середняків, зміцнити низовий апарат на селі, щоб поширити вплив і участь незаможніх селян у радянському будівництві й орґанізувати радянське суспільство на селі.

Що до наслідків роботи й виконання постанов з'їзду, треба зазначити, що незаможне селянство проробило велику роботу в усіх галузях. До з'їзду, себ-то на 1. квітня 1924 р. ми мали в орґанізаціях Комітетів Незаможнього Селянства по всій Україні 686.304 членів, а на 1. вересня ми маємо вже 796.088. Виходить, ми маємо збільшення на 109.729, або на 16 відсотків.

По окремих ґуберніях зріст росподіляється ріжно. Наприклад, по Донецькій ґуб. ми маємо зріст на 31 відс., по Полтавській на 24 відс. Найменше по Волинській ґуб. 5 відс. Помічається й надалі з кожним днем великий зріст орґанізацій. Щодо партійности, то партійних в орґанізації всього 4,5 відсотків. Треба зауважити, що по деяких місцевостях не всі члени партії належать до орґанізації Комітетів Незаможнього Селянства, не вважаючи на те, що в цій справі була відповідна директива.

Колєктивізація сільського господарства.

Незаможнє селянство що далі, то краще розуміє своє становище й переходить до нової форми господарювання, до колєктивної обробки землі. Після посушливих років в степовій Україні було зорґанізовано багато куркульських колєктивних господарств. Проіснувавши около 2 років, вони почали роспадатись. Частину їх було роспущено земельними установами на підставі того, що останні не додержувались статуту сільсько-господарських колєктивів та артілів. Поруч із роспадом куркульських колєктивних господарств з незаможників від 1. січня до 1. листопада 1924 р. на Київщині зорґанізовано 402 колєктивних господарств з незаможників, на Поділю — 161, на Полтавщині — 131. Такий зріст ми маємо й по инших ґуберніях.

За цей час зорґанізовано нових колєктивних господарств до тисячі й комун 33. Всіх колєктивних господарств (колгоспів) на Україні ми маємо на 1. листопада 1924 року 5,494 й комун 240. Але за відомостями Народнього Комісаріяту Рільництва комун уже налічується 358. Отже в цій справі ми маємо великі досягнення.

Кооперація.

Тут треба зауважити, що робота по кооперуванню незаможнього селянства не досить розвинена. Але це не є вина незаможників, а вина їхнього матеріяльного стану. Робота ця гальмується великими вступними членськими паями, які досягають до 5-ти карб., а то й більш, зважаючи на вказівки Сільського Господаря та Вукоспілки, місцеві кооперативні орґанізації не додержуються постанов про пільги, надані незаможньому селянству при вступі до кооперації.

А все-ж таки, треба зауважити, що вказівки з'їзду до деякої міри виконуються. Треба гадати, що до 5-го з'їзду незаможники будуть усі в кооперації.

Ми маємо такі досягнення: було кооперовано незаможників на 1. квітня 1924 року — 180.329, а на 1. листопада 1924 року ми маємо їх 300.835. — Збільшилось на 110.762, або на 66 відсотків. По де-яких ґуберніях ми маємо збільшення від 50 до 198 відсотків.

Культурно-освітня справа.

Провадиться велика робота, щоб притягнути незаможне селянство до селянських будинків, хат-читалень, ліквідації неписьменности та орґанізації гуртків ліквідації сільсько-господарської неписьменности. — Досі незаможників працює в позашкільних культ-освітніх установах 123,070 осіб. В гуртках ліквідації сільсько-господарської неписьменности — 240,000 осіб. Що-ж до ліквідації неписьменности, то така кампанія ще недавно роспочалася. Відомостів точних ще не маємо, але треба гадати й бути певним, що ця робота, особливо зимою, розвинеться як слід.

Робота в сільських радах.

За 1923 рік у сільських радах незаможників членами Сільрад було 49 відсотків усього числа робітників Сільрад. Але треба сказати, що це тільки ті, що рахуються членами Сільрад. Треба зауважити, що ще більше їх працює по ріжних комісіях та ріжних кампаніях, особливо по справі збору єдиного с.-г. податку. Ми маємо всіх членів Сільрад на Україні 207.560 осіб, з них членів КНС — 101.792. Ми також маємо по де-яких ґуберніях, де відбулися вже перевибори Сільрад, також не малий відсоток незаможників. На Київщині їх налічується до 60 відсоток. Чимало проробили незаможні й инших робіт. Наприклад, вони провадили ударну кампанію росповсюдження селянської виграшної позики. Розповсюджено її по Україні більше, як на 9.000.000 карбованців, переведено цілу низку инших кампаній. Треба бути певним, що незаможне селянство до Пятого Всеукраїнського З'їзду виконає цілком постанови та накази Четвертого З'їзду Комітету Незаможніх Селян.

А. Кагадій.

РІЖНІ ФАРМЕРСЬКІ ВІСТИ.

МЕНШЕ ВРОДИЛО ЗБІЖЖЯ, АЛЕ БІЛЬШЕ ЗА НЕГО ГРОШЕЙ.

Якось недавно писав один з фармерів в "Укр. Роб. Вістях", що коли у него вродить, тоді збіжжя безцінне, а коли не вродить, тоді дають по 2 доларй за бушель.

Як довідуємося з Домініяльного Статистичного Бюра, то слова цего фармера потверджуються.

Загальний врожай збіжжя в Канаді 1924 року Домініяльне Статистичне Бюро обчисляє в 262,097,000 бушлів, вартости $320,362,000.00. В 1923 році загальний врожай збіжжя в Канаді виносив 474,199,000 бушлів, тоб-то майже в двоє більше, а вартість цего врожаю виносила $316,934,700.00, отже менше чим 1924 року.

Загальний врожай збіжжя за пятиліття 1919 — 1924 рр. пересічно виносив 326,258,540 бушлів з 21,142,824 акрів річно.

Коли вродить фармерові збіжжя, тоді нема на него ціни, а коли не вродить, тоді по 2 долари за бушель. А збіжевим спекулянтам все одно, їм завжди вродить. Навіть коли у фармерів недорід, тоді в спекулянтів надвишка. Про це красномовно говорять цифри Домініяльного Статистичного Бюра.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАБОРОНИ ДОВОЗУ РІЛЬНИЧИХ ПРОДУКТІВ З КАНАДИ.

Телеґрама з Вашінґтону доносить, що впливові фармерські круги в Злучених Державах, з Американською Аґрікультурною Радою на чолі, домагаються від правительства встановлення високого цла на довіз всіх фармерських продуктів з Канади і инших країн до Злучених Держав. Цло мусить бути так високе, що воно цілковито спинило-б довіз цих продуктів з Канади. — Це дало-б змогу місцевим фармерам безконкуренційно збувати свої продукти на внутрішньому ринку, або инцими словами, дало-б змогу американським продуцентам встановити сталу і й високу ціну на свої товари. Це питання має бути обговорене на найблищій сесії американського парляменту.

ЗВЕРТАЮТЬ НАДВИШКУ З ҐВІТ БОРДУ.

З огляду на розпучливий стан фармерів в багатьох місцевостях зах. Канади, домініяльне правительство рішило звернути провінціональним урядам надвишку, що лишилася від істнувавшого в 1921 році ґвіт борду. Ця надвишка виносить $560,000.00 і має бути розпреділена між провінції Канади. З тої суми Бритіш Коломбія дістане 35 відсотків, Алберта 20 відсотків, Саскечеван 50.75 відсотків, а Манітоба 23 відсотки. Скільки-ж тих відсотків дістануть фармері?

ДО ВІДОМА ЧЛЕНАМ Тов. Укр. Роб.-Фарм. Дім в Дана і Продгом, Саск.

Товариші!

З причин від мене незалежних, я був змушений задержатись у Вінніпеґу довше, як це було моїм бажанням і з огляду на це, мій звіт, як делеґата на з'їзд Товариства Укр. Роб.-Фарм. Дім, котрий я мав здати Вам в неділю дня 1. лютого, буде зданий в неділю, дня 8. лютого в годині 1. по полудни в нашім домі ім. І.Франка.

Проситься всіх товаришів обовязково явитись означеного дня і на означений час, щоб вислухати дуже цікаве справоздання делеґата.

З товариським привітом,

М. Савяк, делеґат.

Чи ви ворог своїм приятелям?

Коли ні, то чому не постараєтеся, аби всі ваші приятелі читали "Укр. Роб. Вісти"? Ви зробите їм приятельську прислугу, як зробите їх передплатниками "У.Р.В."

М. ІРЧАН. 15)

В БУРЯНАХ

Другий том спогадів з громадянської війни на Україні 1920 року.

(Продовження.)

— Куди я попав?

В першій хвилі не вмію пригадати собі, де лежу. Аж як заспані очі освоїлися з промінням сонця, що крізь кущі продираються в мій "коритар" — пригадую вчорашній день.

Мій пірваний плащ покритий дрібними краплинками роси, ноги закостеніли, затерпли.

Чомусь в першій хвилі забуваю про своє безвихідне-траґічне положення. Думки якісь безжурні, далекі від дійсности.

Пошукав в кишені кусок розбитого дзеркала, глянув і — налякався. В дзеркалі не був я, а хтось чужий, невідомий. Обличчя замурзане кровю і землею, тільки одні очі та зуби біліють. Не пізнаю себе. Оце обличчя ані трохи не пригадує мені — мене, а очі — запалі, стомлені, повні болю і гидкого жалю.

Ех, як ненавиджу такий жаль!

Плюю в долоні і починаю "вмивати" спершу праву руку. Потім збіраю нею краплинки роси на траві біля кущів і "вмиваю" обличчя. Стає легче по всьому тілі, тільки очі запухлі, почервонілі. Брудними рукавами міцно витираю обличчя, а з чола, вилиць і голови спливає кров. Я розранив вчорашні подряпані терниною місця. Довго заходжуся біля них і папером з записника тамую кров.

Тепер розглядаюся по своїй "хаті".

Лежу горі-обличчям на високому насипі, власне березі. На право — декілька метрів в долині — город з вибуялим бараболинням. На ліво — густа кропива, буряни, потім город і хата. Бачу тільки стріху, але чую розмови людей. Це-ж так близько. Десь зараз-же недалеко верещать і бавляться діти.

Щоб поширити житло, витинаю ножиком галузки глою і руками вигрібаю під собою землю. "Помешкання" вільніше і наді мною і підо мною. Небаром можу вже вигідно лежати в свойому кориті, а навіть від біди — сидіти.

Першими моїми гостями були чотири товсті курки і високий, гордий когут. Вони, мабуть по давній привичці зайшли в холодок на любовні розмови і зовсім не підозрівали, що в їх-літню "віллю" вліз непрошений гість та розгосподарився, як у власній хаті.

Лежу тихо-тихо. Цікаво, як поставляться до мене кури.

Першим увійшов бадьорий когут, з гарним-червоним гребенем, одітий в золотисто-червоне пірря. (Мабуть представник курячої аристократії). За ним погойдуючись просуваються повнотілі-гладкі курки, що пригадують товстих попадей або годованих різничок з ковбасних крамниць.

Когут щось росказує на ходу уриваною (мені не зрозумілою) мовою, аж нараз — наткнувся на мої ноги, злякано відступив назад, натягнув шию, замахав гребенем і тривожно надслухуючи завернув косо очима. Курки, (звичайно ніжні-жіночі створіння), станули на місці як вкопані, понатягали шийки і очі, повні переляку та надії, впялили на свого лицаря-когута.

А когут по хвилі забелькотів непевним-дрожачим голосом:

— Що це... тут?... Що це... тут?...

Курки, почувши непевний голос свойого оборонця, закудкудакали в один голос:

— Хтось тут є!... Хтось тут є!...

А когут закрутився на місці і півголосом воркоче:

— Є... є... є... Є... є... є...

І кури з вереском вибігають з кущів, а за ними з незрозумілим воркотінням переляканий когут.

Маю враження, що він заспокоював схвильованих дам.

Ця маленька подія відвернула на якийсь час мої думки від дійсності і я вдоволено та безжурно сміюся. Як 6-літній хлопчик.

Далекий грохіт гармат завертає думки на властиве русло. В одній хвилі згадую про себе, про смішне, дивне і заразом траґічне положення.

Глянув здовж свого тіла, і — як-би відкрив тайну. Я великий, цілком дорослий чоловік! Мої ноги сторчать далеко в низу. Який довгий я...

І не знаю чому, але ця хвиля пізнання себе дорослим, видається мені новиною. Я ріс, роки минали, а я й не бачив, як розвивалося моє тіло. В цих кущах і бурянах забув про свої пережиті літа, про все... Почував себе невеличким хлопцем, для якого забава в хованку і порпання в піску — роскіш.

І свідомість дозрілої людини наводить дивний настрій. Почуваю себе нещасним, смішним і всіми забутим створінням.

— "Десь ходять люде, балакають, сміються. Инші йдуть в бій, стоять віч на віч з ворогами, а я — лежу, як переляканий зграєю собак заяць і жду... Чого? Спасіння? Від кого? І поглянь-же, який ти великий! Ти-ж не дитина! Подивися, де твої ноги, які великі твої чоботи!...

— Ех, скотина, скотина нещасна"...

Так говорило в душі моє неустрашиме-бадьоре "я", далеке від роздумування над життям, на страхіттями і переживаннями.

А друге **"я"**, бідне, нещасне, інстинкт самозаховання, скорчилося десь в самому кутку душі і протяжно зітхнуло.

Але на обличчі появився таємний рум'янець сорому. В жилах заграла кров неустрашимости.

Схоплююся з місця і хочу вилазити, але в тій хвилі задудніла від гарматнього гуркуту земля. Чую, як недалеко розриваються стрільна

Запираю віддих і намагаюся пізнати в якому боці стріляють.

— Може наші пішли ночею вперед, може давно перейшли і покинули Миронівку? Так чого-ж я тут?

— А може польські війська посунули наш фронт і я вже в далекому-панському запіллі? Чого-ж я буду вилазити і попадати просто в руки?...

Помимо всіх зусиль, не можу роспізнати, в якому саме боці стріляють. З степів налітає теплий вітер, шелестить кущами і на всі боки розносить далекий ґуркіт. Приложую до землі ухо, надслухую, але все даремно. Раз видається, що канонада впереді, другий раз з боку, третій позаду. До того, час від часу уривані, рідкі вистріли з рушниць...

Біля хати гомонять люде, але я ніяк не можу розібрати хоч-би одно слово їхньої мови. Вітер несе кудись в другий бік.

(Далі буде)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЄТЕ! РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попереднім надісланням грошей.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritcard & McGregor
Winnipeg, Man